

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

DĘBNO

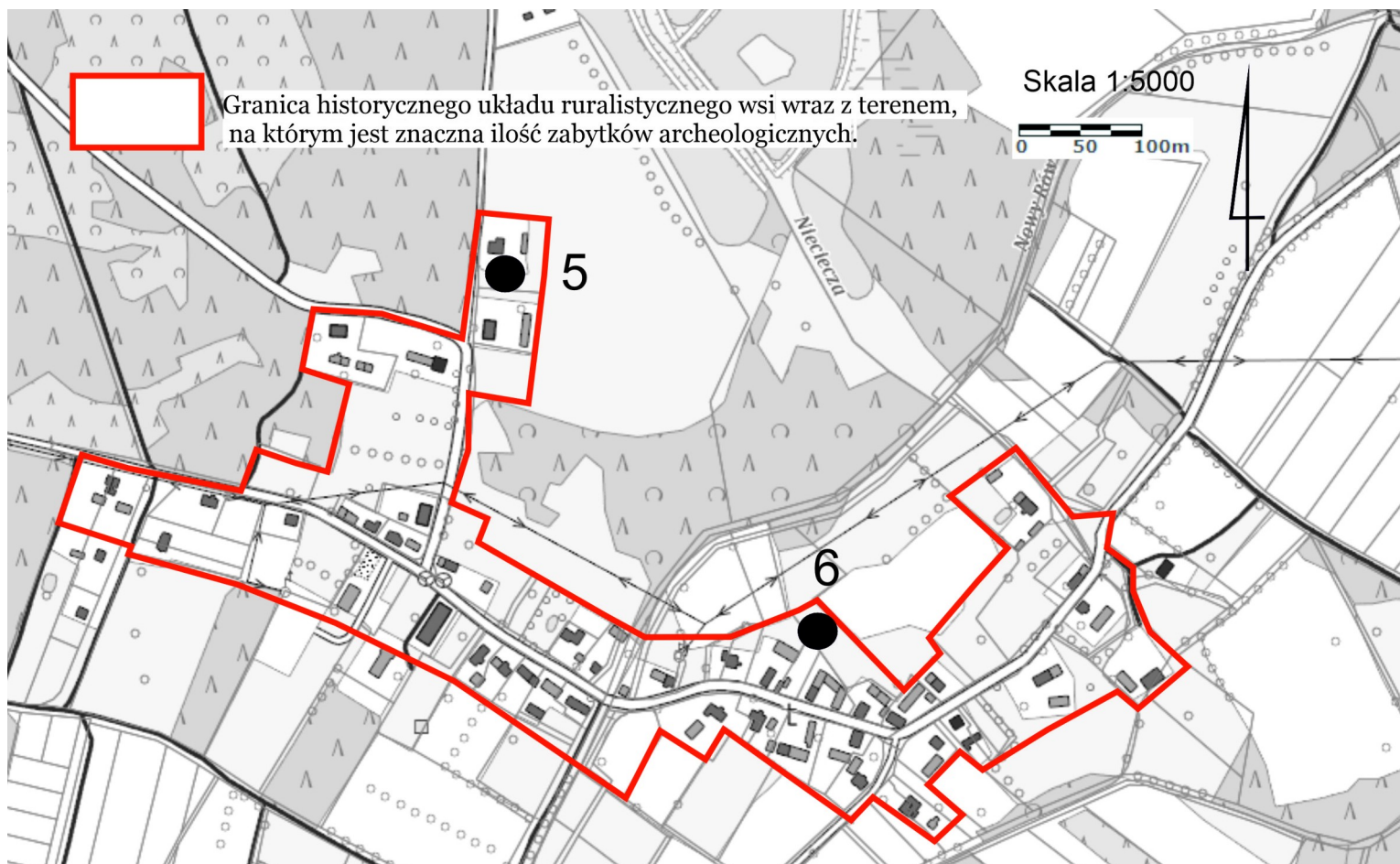
1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

pradzieje, 1313, 1830, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **WOŁOWSKI**

Gmina **WOŁÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°20'17"N 16°31'38"E

7. Użytkowanie obecne

**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1313 r. - Schenhegche; 1314, 1317 r. - Schoneychin; 1520 r. - Schonaich; ok. poł. XVIII w.- 1787 r. - Schoneiche; w 1818, do 1945 r. - Schoneiche.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka znaczy "Piękny Dąb". Być może powstała poprzez zniekształcenie (na zasadzie podobieństwa fonetycznego) nazwy słowiańskiej, pierwotnej, której brzmienie nie jest obecnie znane.

Historia wsi i dóbr: W grudniu 1313 r. panowie głogowscy, Henryk i Jan, zwolnili dobra swojego marszałka, Konrada Hako ze wszystkich obciążeń. Dotyczyło to trzech miejscowości, w tym Dębna. W 1314 r. Dębno notowane jest pod nazwą Schoneychin; posiadało prawo niemieckie. Dokument z dnia 8 stycznia 1317 r. wystawiony w Środzie Śląskiej głosi, że Bolesław Legnicki rezygnuje ze wszystkich pretensji do wszystkich trzech wsi Schoneychin: dwóch *Rudin* (później *Reudchen*) i lasu w *Zuchin* (później *Zauche*). W 1317 r. Książę Bolesław legnicko-brzeski zrezygnował ze wszystkich roszczeń m.in. do wsi Dębno, folwarku i wsi Rudna *Rudin*, *Reudchen* oraz lasu z łąkami w *Zuchin* (*Zauche*). W zamian za to książęta Henryk i Przemko Głogowscy odstąpili wsie: Stobno, Krzydłina Wielka i Mała, Doviastov (*Domhsen*, ob. Domaszków) i *Constantin*. Bolesławowi zależało najwidoczniej na bezpiecznym dojściu do Wołowa, tym bardziej, że miał już w swym ręku Lubiąż. W 1830, 1845 r. Dębno znajduje się w okręgu Wołów i jest siedzibą Królewskiego Nadleśnictwa. W 1845 r. wymienia się tu szkołę ewangelicką, w której uczy jeden nauczyciel, obsługujący ponadto szkołę pomocniczą w Rudnie. W 1912 r. Dębno należy administracyjnie do okręgu wołowskiego. Znajduje się tu Królewskie Nadleśnictwo, któremu podlegają również Wrzose *Heidevorwerk*. W 1937 r. Dębno stanowi majątek leśny. Wielodrożnica, której teren zabudowany wygina się łukowo z północy na wschód i znowu na północ. Od północy i wschodu otaczają wieś lasy, przez co ma ona charakter osady leśnej. Zabudowa w większości zagrodowa, istnieje kilka budynków o charakterze willi wielorodzinnych.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

7/5/75-24 ślady osadnictwa- kultura łużycka, średniowiecze.

8/6/75-24 punkt osadniczy- epoka brązu.

Bibliografia:

- Richard Junke: Wohlau, Geschichte des Furstentums und des Kreises von ..., Wurzburg 1965, GŚŁ 50212 II, [RJ 1965]
- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Ubersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der konigliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845 [K. 1845, s.]
- Regesty Śląskie, pod redakcją Waclawa Korty, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5(1360), Wrocław 1992
- Schlesisches Giiter-Adressbuch. Verzeichnis samtlicher Rittergueter und selbstandigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landguter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1891,1912, 1937
- Wytyczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wołów, Wrocław 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość